

СТАЛИЙ РОЗВИТОК ТА ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND EDUCATIONAL PROCESS

К.А. Меліхов, студент

Ярмак Т.В., к.с.н., доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Анотація. Проаналізовано необхідність створення єдиної стратегії розвитку суспільства в умовах глобалізації. Наведено перелік можливих заходів для реалізації освіти для стійкого розвитку.

Ключові слова. Сталий розвиток, інтеграція, глобалізація, інтеграція, медіа-освіта.

Annotation. The necessity of creating a unified strategy of society development in the conditions of globalization is analyzed. The list of possible measures for the implementation of education for sustainable development is given.

Keywords. Sustainable development, integration, globalization, integration, media education.

Кожен день на планеті відбуваються наймасштабніший зміни. Темп цих змін значно швидкий, люди не встигають адаптувати ні стратегії, ні культури. Тому так важливо у наш час залучати концепцію сталого розвитку. Сталий розвиток – це такий розвиток, який задовольняє потреби теперішнього часу, але й не ставить під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти особисті потреби.

Протягом трьох століть люди безвідповідально черпали можливості і ресурси Землі. Згідно досліджень Стокгольмського центру сталого розвитку, у найближчі 50 років відбуватимуться безповоротні зміни, які визначають хід розвитку нашої планети на наступні 10 000 років.

Нашому світові необхідно створювати такі стратегії, які допомагають різним державам відійти від руйнуючих процесів зросту та розвитку та просунути до напрямку сталого розвитку. Авжеж необхідно буде змінити політику у державах, як особистого розвитку, так і по відношенню їх впливу на можливості розвитку інших країн.

Найважливішим інструментом для створення гуманного, паритетного та уважного до проблем людини суспільства, в якому кожна людина повинна мати свою людську гідність є освіта.

Сталий розвиток не може бути досягненим виключно за допомогою технологій, фінансових механізмів та політичного регулювання. Світ повинен змінити спосіб мислення та поведінки. Для цього і необхідно забезпечити якісну освіту та навчання в інтересах сталого розвитку на усіх рівнях незалежно від соціального стану.

Освіта сталого розвитку передбачає перехід такої економічно та соціально орієнтованої моделі навчання, в основі якої мають бути широкі міждисциплінарні знання, котрі базуються на комплексному підході до розвитку суспільства, які дають змогу ухвалювати та впроваджувати рішення на місцевому та глобальному рівнях, спрямованих на підвищення якісного

рівня тижня, що не загрожують можливостям наступних поколінь задовольняти свої потреби.

У 1997 році відбулася конференція ЮНЕСКО « Освіта для сталого майбутнього» (Салоники, Греція), на якій в котре уточнили поняття та зміст освіти в інтересах сталого розвитку. У квітні 2000 року у місті Дакар пройшов Всесвітній форум «Освіта для всіх». П'ята конференція міністрів « Навколишнє середовище для Європи, яка пройшла у місті Києві та інші заходи. На усіх цих конференціях, форумах обговорювалося питання освіти та сталого розвитку. Це показує, що на міжнародному рівні задача освіти в інтересах сталого розвитку викликала широкий дискусійний резонанс на самому високому рівні. [1]

Сталий розвиток освіти тісно пов'язаний з глобалізацією. Глобалізацію можна визначити як процес прискорення та поглиблення економічних, політичних, соціальних, правових і культурних взаємозалежностей держав та цивілізацій з посиленням їхньої відкритості та універсальності. Глобалізація у першу чергу характеризується інтеграційними процесами. Інтеграція – це процес взаємодії, об'єднання, взаємовпливу, взаємопроникнення, взаємозближення, відновлення єдності двох або більшої кількості систем, результатом якого є

утворення нової цілісної системи, що набуває нових властивостей та взаємозв'язків між оновленими елементами системи.

Тому , щоб світ був об'єднаний стратегія сталого розвитку повинна вирішити такі питання:

- зменшення масштабів бідності;
- громадянськість, мир, етичність;
- відповідальність в локальному і глобальному контексті;
- демократія і управління;
- справедливість і безпека;
- права людини;
- охорона здоров'я;
- рівність статей;
- культурне різноманіття;
- розвиток сільських і міських районів;
- економіка, структури виробництва і споживання;
- корпоративна відповідальність. [2]

На даний час поширюється розвиток інформаційних технологій і це зрозуміла, що в подальшому вони будуть тільки розвиватися і авжеж це напряду стосується сталого розвитку. Інформаційні технології дали передумову створення інформаційного суспільства. Інформаційне суспільство - це соціологічна концепція постіндустріального суспільства; нова історична фаза розвитку суспільства, в якому виробництво, використання та споживання інформації стає визначальним способом діяльності в усіх сферах суспільного буття (економіці, політиці та культурі).

Наразі досить популярним стає медіа-освіта - формування навичок користування віртуальним середовищем, вміння не тільки обмінюватися

інформацією, а й створювати певні інформаційні ресурси, які мають характер інновацій та творчості.

21 квітня 2016 року Президія Національної академії педагогічних наук України схвалила нову редакцію Концепції впровадження медіа-освіти в Україні.

Головною метою Концепції є сприяння розбудові в Україні ефективної системи медіа-освіти, що має стати фундаментом гуманітарної безпеки держави, розвитку і консолідації громадянського суспільства, протидії зовнішній інформаційній агресії, всебічно підготувати дітей і молодь до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою медіа, формувати у громадян медіа інформаційну грамотність і медіа культуру відповідно до їхніх вікових, індивідуальних та інших особливостей.[3]

Але не тільки інформаційні технології вплинули на концепцію освіти для сталого розвитку.

Зростання наукоємних сфер економіки потребує високого рівня знань та кваліфікації робітників. Все це робить освіту одним із найважливіших чинників соціального розвитку. зростання конкуренції на глобальних ринках призводить до підвищення потреб країн у постійних інноваціях для збереження та закріплення позиції лідерства. Важливим стає формування інноваційно-спрямованої особистості, здатної до постійної самоосвіти та креативного мислення.

Освіта в інтересах сталого розвитку сприяє оволодінню учнями різного віку знаннями та навичками, формуванню ціннісних орієнтирів та поглядів для вирішення взаємопов'язаних глобальних проблем, з якими стикається світ, включаючи екологічні загрози – парниковий ефект та зміни клімату, зменшення озонового шару, кислотні дощі, втрати біорізноманіття, забруднення пестицидами та інше; соціально-екологічні, соціально-політичні та соціально-економічні загрози. [4]

Якщо казати про вищу освіту, можна надати певний перелік заходів з реалізації освіти для сталого розвитку:

- розробка та впровадження у вищих навчальних закладах комплексної програми безперервного навчання та виховання студентів у галузі екології,

- захисту довкілля та раціонального природокористування з урахуванням усіх аспектів екології, ресурсозбереження, екологізації педагогічної, юридичної та медичної освіти;

- розробка навчальних програм, підручників і навчальних посібників з проблем сталого розвитку та реалізація їх у навчальному процесі;

- створення нових та реорганізація діючих наукових, зокрема, еколого-експертних центрів, діяльність яких спрямована на дослідження та оцінку різноманітних проблем сталого розвитку, охорони довкілля, використання природних ресурсів, дотримання принципів екологічної безпеки;

- визначення пріоритетних напрямів наукових досліджень у галузі сталого розвитку, використання природних ресурсів, охорони довкілля, створення засад екологічної безпеки;

- створення в регіонах міжгалузевих центрів з проблем освіти для сталого розвитку, екологічного права та законодавства для здійснення комплексних соціально-економічних та еколого-правових досліджень;
- внесення проблем сталого розвитку до дипломних робіт випускників вищих навчальних закладів;
- підтримка проведення науково-практичних семінарів, конференцій з тематики сталого розвитку для студентів вищих навчальних закладів;
- розширення міжнародної співпраці з провідними європейськими, американськими та канадськими університетами з акцентом на спільних наукових дослідженнях, академічних обмінах;
- запровадження нових форм організації навчального процесу для магістрів (таких як міжнародні студентські Інтернет-семінари, робота в напрямку отримання сертифіката одного з провідних західних університетів за результатами вивчення певного курсу, наприклад екологічної економіки, екологічного менеджменту, екологічної політики тощо) [5].

Наприкінці можна зробити такий висновок, що у сучасному глобалізованому, швидкоплинному світі для результативного функціонування у всіх сферах людської діяльності з урахуванням економічних, екологічних,

соціальних та культурних аспектів у єдиному руслі необхідні нові кадри. Це спеціалісти, які мають такі навички, як критичне і міждисциплінарне мислення, здатність к самостійному прийняттю обдуманих та відповідальних рішень, аналіз цінностей та норм етики у єдиному розумінні усіх елементів, формуючих сталий розвиток суспільства.

Освіта надає людям можливість зрозуміти характер й масштаб проблем в області стійкого розвитку. Вона дозволяє сформувати критичний, нестандартний та творчий підхід, необхідний для пошуку нових, більш ефективних рішень загальносвітових проблем, допомогти людям виробити впевненість у собі та оптимізм, який дозволить їм діяти на благо інтересів стійкого майбутнього.

ЛІТЕРАТУРА

1. Т.Е. Мельник. Роль образования в становлении концепции устойчивого развития общества. – УДК 371 – 5 с.
2. Висоцька О.Є. Освіта для сталого розвитку: науково-методичний посібник/О.Є.Висоцька.- Дніпропетровськ: Роял Принт, 2011.-200с.]
3. Концепція впровадження медіа-освіти в Україні. Офіційний сайт: ms.detector.media. URL: <https://ms.detector.media/mediaosvita/post/16501/2016-04-27-kontseptsiya-vprovadzhennya-mediaosvity-v-ukraini-nova-redaktsiya/>
4. Образование в интересах устойчивого развития. Офіційний сайт: unesco.org. URL: <https://ru.unesco.org/themes/obrazovanie-v-interesah-ustoychivogo-razvitiya-0>
5. Освіта в інтересах сталого розвитку. Офіційний сайт: dea.edu.ua. URL:http://dea.edu.ua/koncepciya_regional4noi_sistemi_osviti_dlya_stalogo_rozvitku